

Eindtermen Catechese Onderwijs

Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen,
Door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de
Heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan
alles wat ik jullie opgedragen heb. (Matteus 28 : 19 en 20)

Gereformeerde Kerk (Vrijg.) Apeldoorn – Zuid

Samengesteld door:
Frenk Lip

Eindtermen Catechese

Algemene Inleiding

Waarom Eindtermen?

De kerkenraad heeft besloten tot het opstellen van eindtermen voor het catechese onderwijs. De reden daarvoor was dat in de afgelopen jaren keer op keer duidelijk werd dat er hiaten zaten in de kennis van catechisanten of dat de kennis in haar geheel tekort schoot. Door deze eindtermen wil de Kerkenraad voorkomen dat dit zich weer herhaalt, daargelaten dat de individuele catechisant, door allerlei oorzaak, in kennis kan achterblijven.

Wat zijn eindtermen?

Eindtermen zijn een beschrijving van wat catechisanten aan het eind van hun “catecheseloopbaan”, dus voordat ze aan de Belijdeniscatechisatie beginnen, moeten kunnen en kennen.

Wat is de reikwijdte van die eindtermen, of met andere woorden welk terrein beslaan ze?

De eindtermen beslaan zes (6) leerjaren van het catechese onderwijs. Van 11/12 jaar tot ongeveer 17 / 18 jaar.

De eindtermen beschrijven in grote lijnen wat er in dat leerjaar behandeld moet zijn. Het gaat dus om een lijst van onderwerpen die behandeld dienen te zijn..

De catecheet bepaald wat er in de desbetreffende les wordt behandeld, waar de nadruk dan op ligt. Hij of zij stelt per les zijn of haar eigen lesdoelen vast.

Wanneer welk onderdeel van dat jaar wordt gegeven wordt aan de catecheet overgelaten, zolang deze maar wel alle onderdelen behandelt die zijn vastgesteld.

Wat mogen we van de eindtermen verwachten ?

Allereerst dient te worden opgemerkt dat het hier gaat om *kennis* en *vaardigheden*. Het zegt niets over geloof. En daarover moet het volgende worden opgemerkt. Geloof valt niet te meten en is ook niet geheel en al afhankelijk van kennis en vaardigheden. Geloof kan je ook niet aanleren, zoals kennis en vaardigheden. Geloof wordt gewerkt door de Heilige Geest en daarvoor behoeft je niet intelligent of slim te zijn. In tegendeel, zegt Paulus niet in Korintiërs 2 : 4 en 5 “De boodschap die ik verkondig overtuigde niet door wijsheid, maar bewees zich door de kracht van de Geest, want uw geloof moest niet op menselijke wijsheid steunen, maar op de kracht van God”.

Daarom meten we ook niet geloof, maar kennis en vaardigheden, die je helpen dat geloof ruimte te geven in je hart en leven.

Daarom kan en mag ook niemand worden afgewezen die *wel* gelooft, maar *weinig* kennis of vaardigheden heeft. Dat leert ons de Bijbel zelf. De Kamerling van Candace, Handelingen 8 : 26 tot 40, had nog maar miniem onderwijs ontvangen van Filippus, maar geloofde en werd gedoopt. Hij zal nog heel veel hebben moeten leren, maar dat stond zijn geloof niet in de weg. We kunnen, dus als het goed is, na zes jaar meten wat catechisanten kunnen en weten. We moeten echter wel bedenken dat er tussen catechisanten enorme verschillen kunnen zijn in intelligentie, inlevingsvermogen, leerstijlen en levensinstelling. Dat kan de uitkomst beïnvloeden, maar zoals gezegd behoeft dat niets te zeggen over het geloof van de betreffende catechisant.

Eindtermen Catechese

Dus we mogen van de eindtermen verwachten, dat we kunnen meten wat de vaardigheden en kennis van catechisanten zijn. We kunnen door de eindtermen voorkomen dat er hiaten in de kennis ontstaan, *doordat bepaalde stof niet of nauwelijks behandeld is*. Let wel: hiaten in kennis en vaardigheden kunnen ook ontstaan omdat de catechisant de stof niet tot zich heeft genomen of vaardigheden zich niet eigen heeft gemaakt. Maar dat blijkt wel uit evaluatie, als het goed is. Waar wij als aanbieders verantwoordelijk voor zijn is te zorgen dat het aanbod compleet is.

Maar waarom geven we eigenlijk catechisatie?

Wanneer geloof het belangrijkste is en niet kennis en vaardigheden, waarom geven we dan catechisatie?

Om te kunnen uitleggen, onder woorden te kunnen brengen, wat je gelooft, moet je kennis hebben over de inhoud van dat geloof. En daarom moet je dat worden bijgebracht, want dat weet je niet uit je zelf. Bijbellezen alleen is dan niet genoeg, want niet alles wat je leest is meteen duidelijk of begrijpelijk. Kijk maar weer naar die Kamerling van Candace. Hij las uit de boekrol van Jesaja. Hij kon blijkbaar Hebreeuws lezen. Maar toch begreep hij niet wat er stond, wat ermee bedoeld werd. Dat moet dus worden bijgebracht.

Ook kinderen / jongeren weten nog niet voldoende. De geloofskennis is in beginsel aanwezig. Ze houden van de Here Jezus, ze geloven in God de Vader. De kiem ligt er, nu moet dat worden begoten met het water van kennis en vaardigheden en worden bestraald door het licht van de Geest, om het geloof tot volle bloei te brengen.

Daarnaast hebben de Gereformeerde Kerken zo'n 450 jaar geleden besloten, dat je om toegang te verkrijgen tot het Heilig Avondmaal eerst Openbare Geloofsbelijdenis moet doen. En om Openbare Geloofsbelijdenis te kunnen doen moet je eerst weten wat je gelooft. En om te weten wat die geloofsinhoud dan is heeft de Kerk de Catechese ingesteld.

De catechese heeft alles te maken met de heiligheid van de Avondmaalstafel.

Wie geen kennis heeft over zijn zondige aard en over zonden; ongehoorzaamheid aan God.

Wie geen onderscheid kan maken tussen een leven naar Gods wil en een leven in zonden, simpelweg omdat hem of haar daar de kennis over ontbreekt, kan niet aangaan aan het Heilig Avondmaal. Die kennis wordt aangebracht door het Catechese onderwijs (tien geboden e.d.). Dan kan men Openbare Geloofsbelijdenis doen. En pas daarna staat de toegang open tot de Avondmaalstafel.

Wie dragen de verantwoordelijkheid voor de Catechese?

De verantwoordelijkheid rust op twee schouders.

Allereerst op die van de Ouders van de catechisanten. Zij hebben beloofd, bij de doop van hun kind, dat zij het zullen onderwijzen en laten onderwijzen om zijn of haar doop te leren verstaan. Daarmee ligt de verantwoordelijkheid bij de ouders.

Zij dienen er in eerste instantie op toe te zien dat hun kind onderwijs ontvangt. Dat is niet vrijblijvend. Ze hebben een plechtige belofte gedaan, met kracht van een eed, bij de doopvont, toe ze hun kind ten doop hielden. Zowel de ambtsdragers, alsook de gemeente kunnen hen aan hun woord houden. Bovendien wanneer ze graag willen dat hun kind, later als het volwassen is, ook deel mag nemen aan het Heilig Avondmaal, het tweede sacrament in zijn leven, dan zal het catechese moeten volgen, gezien wat er hiervoor werd gezegd.

Ten tweede de Kerkenraad is er verantwoordelijk voor dat er catechese wordt gegeven.

Ouders hebben hun verantwoordelijkheid om hun kind te laten onderwijzen, maar dan moet dat wel mogelijk zijn. De Kerkenraad moet dat dus faciliteren.

Eindtermen Catechese

Maar er is meer. De Kerkenraad, evenals de Ambtsdragers individueel, waken ook over de Heiligheid van het Avondmaal. En omdat de catechese in lange aanloop direct te maken heeft met de Heiligheid van dat Avondmaal, dienen zij toezicht te houden op de catechese en deze niet allen maar mogelijk te maken.

Daarnaast is de Kerkenraad, de plaatselijke regering van de Kerk. En in de catechese wordt de Kerkleer onderwezen, dus dient zij ook erop toe te zien dat dit overeenkomstig de Kerkleer plaatsvindt. Daartoe ontvangen de catechisaties ook ambtelijk bezoek.

Tenslotte heeft de Kerk ook tot taak de gelovigen te leren alles te onderhouden wat Christus ons geboden heeft (Matteus 28), maar dan moeten we wel weten, wat Christus ons geboden heeft, dat wordt onder andere ook in de Catechese bijgebracht.

Wat is nu Catechese?

Catechese is onderwijs in de Kerkleer. Of anders gezegd onderwijs in dat wat de gereformeerde kerk gelooft wat er in de Bijbel staat. Dat hebben de Gereformeerde Kerken op verschillende tijden in de geschiedenis vastgelegd in documenten die wij belijdenissen noemen. Belijdenissen zijn dus niets anders dan een samenvatting van wat de Kerk gelooft in de Bijbel.

Naast de Drie formulieren van Eenheid; de Heidelberger Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels, zijn er de geloofsbelijdenissen van Athanasius en Nicea en natuurlijk het Apostolicum.

Deze kennis wordt onderwezen. In de catechese wordt echter de leidraad / methode van de Heidelberger Catechismus genomen. Echter van tijd tot tijd wordt er ook aangehaakt bij de andere geschriften. Het Apostolicum maakt integraal deel uit van de Heidelberger Catechismus.

Catechese is dus onderwijs! Geen discussieplatform of praatgroep. Men kan niet discussiëren over iets waarvan men geen kennis heeft en in praatgroepen gaat het vooral om de eigen mening. En een mening hoeft nog niet gebaseerd te zijn op kennis. Dat neemt niet weg dat discussiëren en praten met elkaar over je geloof, vaardigheden zijn die je moet leren beheersen. Zij kunnen dus als onderwijsvorm worden ingezet. Maar de nadruk ligt op onderwijs.

Wat is onderwijs? Volgens het woordenboek is dat: onderricht, voorlichten, kennisoverdracht, het aanleren van...

Wie spelen nu een rol in de Catechese?

Er zijn twee actoren in de catechese en twee betrokkenen bij de catechese. We zullen ze alle vier kort bespreken.

De eerste actor is de catecheet.

Hij moet niet allen over voldoende theologische kennis bezitten, zodat hij de stof van de catechese kan behandelen, maar hij of zij moet ook over pedagogische, vakdidactische en onderwijskundige vaardigheden beschikken. Het gaat dan niet maar alleen over het feit dat de catecheet orde kan houden. Een veilig onderwijsklimaat is wel noodzakelijk, maar niet het enige van belang. De catecheet, dat kan overigens zowel een man, als vrouw zijn, (*daar waar hij wordt gebruikt kan ook zij gebruikt worden*) moet over vaardigheden beschikken om onderwijs te kunnen geven. Het is dus zeker niet vanzelfsprekend dat de Predikant altijd de catecheet moet zijn. Wanneer er voor wordt gekozen dat hij dat toch zal zijn is het verstandig hem aan te raden een pedagogische aantekening te halen. De catecheet moet de "taal" van de catechisant kunnen spreken. Anders gaat zijn boodschap langs hen heen. De catecheet moet

Eindtermen Catechese

over onderwijskundige en vakdidactische vaardigheden beschikken en ook pedagogisch zijn onderlegd. Onderwijs moet aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen wil zij effectief zijn. Dat geldt voor gewoon onderwijs, maar zeker ook voor catechese onderwijs. Het is een beetje vreemd dat we wel eisen stellen aan de kwaliteit van het Basis of Voortgezet onderwijs, dat onze kinderen ontvangen, terwijl dat toch alleen voor dit leven van belang is. Maar dat we voor het catechese onderwijs dat blijkbaar niet van belang achten, terwijl dat voor de eeuwigheid waarde heeft. Verder moet de catecheet ook laten zien en merken dat hij uit het geloof leeft en dat het een centrale plaats in neemt in zijn leven. Want ook voorleven is een belangrijk aspect van leren.

De tweede actor is de catechisant.

De jeugd begint meestal blanco en enthousiast aan hun eerste jaar catechese. Ze zijn dan 11 à 12 jaar oud. Ze zijn in dit jaar nog redelijk kneedbaar. In dit eerste jaar moet dus de basis worden gelegd voor een juiste werkhouding en een veilig onderwijsklimaat. Ze moeten leren hun huiswerk te doen. Het maken van opdrachten en leren van stof. Daarnaast moeten ze leren voor elkaar respect op te brengen en elkaar te leren uitspreken in de groep en op wat er gezegd wordt fatsoenlijk te reageren, zonder uit te lachen of vervelende opmerkingen te maken. Bovendien moeten ze leren altijd hun bijbeltje, boekje en eventueel een pen en schrift mee te nemen.

Wanneer deze basiselementen in het eerste jaar worden bijgebracht zal de catecheet daar de rest van de zes jaar profijt van hebben. Het allerbelangrijkste is een goede band tussen catecheet en catechisant. Want dan is er veel mogelijk. En mag men veel van de catechisant verwachten. Catechisanten zijn jongeren in de groei. Ze groeien niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk. En dat is te merken. Zowel positief, alsook negatief. Daarnaast ontwikkelt het jonge brein zich nog steeds. Bepaalde vaardigheden kunnen pas op een bepaalde leeftijd worden aangeleerd simpelweg omdat het brein daartoe dan pas in staat is. Daarmee krijgt de catecheet zeker te maken. Daarom is enig inzicht in de psychologie van adolescenten zeker aan te bevelen.

De eerste betrokkenen zijn de ouders.

De ouders zo zagen we zijn de eerst verantwoordelijken. Betrokkenheid bij de catechese is dan ook gewenst.

Allereerst door er voor te zorgen dat de catechisant naar de catechisatie gaat, trouw elke keer wanneer er catechese gegeven wordt.

Ten tweede dat de catechisant zijn spullen (“gereedschap”) bij zich heeft. Z'n bijbeltje, boekje, eventueel pen en schrift dus.

Ten derde dat de catechisant zijn huiswerk maakt. Zowel opdrachten, alsook leren.

Overhoren van het geleerde helpt niet alleen de catechisant, maar vergroot ook de betrokkenheid van de ouder.

Om verder de betrokkenheid van de ouders te vergroten is het van belang dat de catecheet (via Kerkpost) aangeeft welke stof er wordt behandeld. Daarnaast kan een ouderavond / ouderbezoek op de catechisaties de betrokkenheid van de ouders vergroten. Dat ouders betrokken zijn bij de catechese komt voort uit hun verantwoordelijkheid, maar is goed voor het onderwijs aan hun kind, het stimuleert en is ook prettig voor de catecheet, want feedback kan hem of haar helpen bij het geven van het onderwijs.

De tweede betrokkene is de Kerkenraad.

Naast de jaarlijkse bezoeken aan de catechisaties van enkele Ambtsdragers. Is het ook van belang de catecheet de gelegenheid te geven zijn verhaal te doen. Dat kan via de Catechisatie Commissie. Want het geven van Catechese is een eenzame bezigheid. Dat lijkt vaak gunstig

Eindtermen Catechese

omdat je de vrijheid hebt dat helemaal zelf in te richten, maar wanneer je met vragen zit of problemen hebt kan je niet even overleggen. Daarom heeft de Kerkenraad een Catechisatie Commissie bestaande uit deskundigen en bij voorkeur enkele ouders, ingesteld om de catecheet bij te staan.

Verder faciliteert de Kerkenraad het Catechese onderwijs door ruimte, lesmiddelen en een Catecheet ter beschikking te stellen.

Memoriseren in de Catechese?

Tenslotte wil ik nog iets zeggen over een veel gehoorde opmerking; *ze leren niets meer uit het hoofd!*

Daar zijn een aantal overwegingen bij te geven en die wil ik niet onbesproken laten.

1. Historisch.

Waarom leerde men de catechismus uit het hoofd? Toen 450 jaar geleden de catechismus werd gemaakt, kon niet elke gelovige zich een boek veroorloven. Deze waren duur en in verhouding schaars. Daarnaast was er het voortdurende gevaar in bepaalde delen van Europa, dat je moest vluchten vanwege je geloof of zelfs in de gevangenis terecht kwam, waar je niet over een catechismusbundel kon beschikken. Daar komt nog bij dat vele eenvoudige mensen niet konden lezen en schrijven. Daarom leerde men de catechismus zoveel mogelijk uit het hoofd.

Dat is nu niet meer nodig. Iedereen kan lezen en schrijven en er zijn in één gereformeerd huisgezin meestal meerdere gereformeerde kerkboeken aanwezig. De directe noodzaak om uit het hoofd te leren is niet meer aanwezig.

2. Nut en werking.

Uit de wetenschap weten we dat memoriseren (uit het hoofd leren) alleen nut heeft wanneer je het geleerde regelmatig gebruikt. Zoals bijvoorbeeld; letters en woorden, de tafels van 1 tot 10, de verkeersregels en verkeersborden. Deze gebruik je bewust of onbewust elke dag. Zaken die je een keer uit het hoofd geleerd hebt, maar voor lange tijd niet gebruikt zakken weg. Denkt u maar eens aan de jaartallenlijst uit het Geschiedenis onderwijs. 1600 slag bij Nieuwpoort gaat misschien nog wel, maar de rest verdwijnt. Dit soort kennis uit je hoofd leren is dus weinig effectief.

Dat geldt helaas ook voor de catechismus zondagen. Een catechisant leert een zondag, vraag en antwoord, uit zijn hoofd. Maar doet dat net voldoende om het voor de eerstvolgende les op te kunnen zeggen. Vraag je een paar weken later dat nog eens te doen, dan komt er meestal niets meer van terecht. Het is dus weinig effectief.

Waarom laten we ze dan toch regelmatig iets uit het hoofd leren? Om vertrouwd te raken met de taal van de Catechismus. Dat verhoogt de herkenning. Wie echter de verwachting heeft dat ze iets van de inhoud onthouden, alleen door het uit het hoofd te leren, komt bedrogen uit. Dat is geen onwil, maar zo werkt onze menselijke geest, ons brein niet.

3. Nadruk op begrijpen.

Omdat de bovenstaande wetenschap rond memoriseren inmiddels ook is doorgedrongen bij de makers van menige catechese methode is het accent steeds meer verschoven. Er wordt nog wel uit het hoofd geleerd, maar dat alleen om vertrouwd te raken met de taal van de catechismus. De nadruk ligt nu op begrijpen. Het leren begrijpen van de inhoud is belangrijker dan het uit het hoofd kennen. En het bijzondere en opmerkelijke is dan ook dat catechisanten beter de tekst, in strekking, onthouden dan wanneer ze deze domweg uit het hoofd leerden. Begrip leidt tot beter onthouden!

Eindtermen Catechese

Daar komt nog iets bij. De gemiddelde catechisant is tegenwoordig veel meer audiovisueel ingesteld. Dat betekent dat hele lappen tekst niet aankomen en ook dat abstracte teksten slecht aankomen. Jongeren denken tegenwoordig in beelden. Een filmpje, een song(tekst) of een foto zegt hen soms meer dan hele verhalen. Ook blijkt in de praktijk dat het verwerken van teksten steeds moeilijker wordt, omdat begrijpend lezen vaak een probleem is. Vooral bij de jongere groepen geeft dat moeite en vreemd genoeg maakt het niet zoveel uit wat hun onderwijs niveau is. Teksten die van een moeilijk taalbeeld gebruik maken, zoals de Bijbel en zeker de Catechismus geven dus problemen. En dan ook nog vragen om dat uit het hoofd te leren is dus niet zo verstandig. Hen uit te leggen wat al die moeilijke zinnen betekenen des te meer.

Concluderend kunnen we dus vaststellen dat memoriseren weinig effectief is en alleen kennis die we regelmatig gebruiken onthouden wordt, dat geeft voor de catechese het volgende rijtje; de Bijbelboeken, het Onze Vader, de Twaalf Artikelen van het Geloof en de Tien Woorden van het Verbond. Deze gebruiken we deels dagelijks en deels wekelijks in de Eredienst. Maar over het algemeen is het vele malen belangrijker is dat ze de geloofsinhoud begrijpen. Opmerkelijk is dat door het begrijpen de kennis groter wordt. En daar is het toch om te doen. Dat ze niet alleen geloofskennis hebben, maar ook begrijpen wat het geloof inhoud. Want alleen dan kunnen ze bewust ja zeggen op deze geloofsinhoud, wanneer ze Openbare Geloofsbelijdenis doen.

De Eindtermen zelf.

Hieronder volgen nu uitgesplitst in Basis en Verdiepingsjaren de onderwerpen die aan de orde moeten komen. De leerstof wordt weergegeven in Leerstof Algemeen en Leerstof gepreciseerd. De uitsplitsing in Basis en Verdiepingsjaren is aangebracht omdat in de zes (6) jaar catechese de stof tweemaal langs komt.

Basisjaren:

Leerstof Algemeen

1. Begonnen wordt met de Bijbel. Wat we geloven en belijden is immers dat wat wij uit Gods Woord leren. Belijden zonder Gods Woord is onmogelijk.
2. Twee zaken komen dan vooral onder de aandacht:
 - a. Hoe is de Bijbel ontstaan? (ontstaansgeschiedenis, inspiratie, schrijvers, enz.)
 - b. Hoe zit de Bijbel in elkaar? (66 Boeken, O.T. en N.T., Thora, Tenach, enz.)
3. Omdat de meeste catechisanten nog niet in staat zijn zelfstandig hun Bijbel te gebruiken wordt dat ook geoefend.
4. De Heidelberger Catechismus wordt uitgelegd:
 - a. Hoe zit deze in elkaar? (52 zondagen en 129 vragen en antwoorden e.d.)
 - b. Wat is dit precies voor een document? (Belijdenisgeschrift, wat is dat eigenlijk)
 - c. Iets vertellen over de historie van de HC en haar opstellers.
5. Begonnen wordt met onze enige troost.
6. Behandeld wordt met het hoofdstuk over onze ellende en verlossing.
7. Er wordt uitgelegd dat wij eeuwige straf verdienen, de doodstraf.
8. Ook wordt duidelijk gemaakt dat God dit al van tevoren heeft beloofd.
9. De Twaalf Artikelen van het Geloof worden behandeld. Met de nadruk op de verdeling; Vader, Zoon en Heilige Geest.

Eindtermen Catechese

10. Behandeld worden de Sacramenten.
11. Behandeld wordt de sleutelmacht van de Kerk i.c.m. de Tucht.
12. Behandeld wordt de Avondmaalsleer van de R.K.K, Luther en Calvijn.
13. Behandeld wordt de Reformatie.
14. Behandeld wordt de leer van Kuyper over de doop
15. Behandeld wordt de Verbondsleer van de Vrijmaking
16. Dan worden de Tien Woorden van het Verbond behandeld.
Twee zaken dienen daarbij duidelijke te worden:
 - a. Hoe wij aan deze woorden zijn gekomen.
 - b. Waarom ze de Tien woorden van het Verbond worden genoemd.
17. Verder dient te worden behandeld wat het houden van Gods geboden te maken heeft met onze verlossing.
18. Begonnen wordt met het gebed. Aan de orde dienst te komen;
 - a. Wat bidden is.
 - b. Waarom God wil dat wij bidden.
 - c. Hoe je bid. (Inhoud, Houding, op welke momenten, enz)
19. Het Onze Vader wordt behandeld bede voor bede.
20. Behandeld worden zondag 1 t/m 52 HC.

Leerstof gepreciseerd

Aan de orde moet komen:

1. Wie maakte de Bijbel?
2. Hoe is de Bijbel tot stand gekomen?
3. Hoe oud is de Bijbel?
4. Uit welke twee delen bestaat de Bijbel?
5. De 66 Bijbelboeken.
6. In wat voor type boeken is de Bijbel onderverdeeld?
7. Wat onze enige troost is in Leven en sterven.
8. Dat we ellendig en zondig zijn en waaruit wij dat weten.
9. Hoe wij van die ellende verlost worden.
10. Wat genade is.
11. Wie deze verlossing kan bewerken.
12. Dat dit reeds eeuwen beloofd is door God (Moederbelofte)
13. Dat wij niets aan onze verlossing kunnen bijdragen
14. Het Apostolicum (de twaalf artikelen van het Geloof)
15. Waarom heten deze 12 artikelen de Apostolische Geloofsbelijdenis?
9. Hoe zijn de 12 art.ontstaan? (Kerkgeschiedenis
10. Wanneer zijn de 12 art.ontstaan?
11. Waarom zijn de 12 art.ontstaan?
12. Kerkgeschiedenis: de leer van Arius en Marcion.
13. Kerkgeschiedenis: De vroeg christelijke kerk in het Romeinse Rijk van het begin tot en met Constantijn de Grote en de Synode van Nicea.
14. Wat zijn sacramenten.
15. De Doop
16. De leer van Kuyper over de doop (Veronderstelde wedergeboorte).
17. De Verbondsleer van de Vrijmaking tegenover de leer van Kuyper.
18. De Vrijmaking wordt behandeld.
19. Het Avondmaal.

Eindtermen Catechese

20. De Avondmaalsleer van de Rooms Katholieke Kerk, van Luther en van Calvijn.
21. De Reformatie wordt behandeld, dit in verband met zowel het Avondmaal, alsook de Sleutelmacht.
22. Kerkgeschiedenis: De strijd van Luther tegen de aflaat.
23. De Sleutelmacht van de Kerk.
24. Tuchttoefening, uit liefde tot de zondaar.
25. De rol van de Kerkenraad bij de Tuchttoefening en de bediening van de sleutelmacht
26. Wat het houden van Gods wet dan voor zin heeft.
27. De wet van God wordt behandeld.
28. Waarom de Wet van God ook wel de Tien Woorden van het Verbond heten.
29. Hoe wij die Wet ontvangen hebben.
30. Dat God wil dat wij als geredde kinderen van Hem leven zoals Hij dat graag ziet.
31. Kerkgeschiedenis: De leer van Pelagius en de Semi Pelagianen.
32. Wat is dat nu precies bidden.
33. Waarom wil God dat wij bidden.
34. Wat moet de inhoud zijn van je gebed. (voorbede, dankzegging, smekingen)
35. Wat is de juiste houding als je bid (ogen dicht en handen samen?)
36. Wanneer bid je (schietgebed, aan tafel e.d.)
37. Waar bid je (farizeeër of Daniël)
38. Het Onze Vader bede voor bede.

Verdiepingsjaren:

Leerstof Algemeen:

Verdieping van de basisstof vindt plaats op het gebied van;

1. De Bijbel, Gods Woord.
2. De verhouding Gods Woord en de wetenschap.
3. Onze enige Troost, Onze Ellende en Onze Verlossing
4. Kerkgeschiedenis; de strijd tussen Remonstranten en Contra –Remonstranten, (Arminius contra Gomarus) en de Synode van Dordrecht 1618 –1619. DLR I, art 7 en 14.
5. De Twaalf Artikelen van het Geloof .
6. De Leer van Arius bij de Jehova Getuigen en in de Islam.
7. De Sacramenten, Doop en Avondmaal.
8. De Sleutelmacht van de Kerk en de Ambten, i.c.m. NGB art. 30 , 31 en 32.
9. De Kerk. NGB art. 28 en 29.
10. Kerkgeschiedenis; de Wederdopers.
11. Kerkgeschiedenis; Afscheiding, Doleantie en Vereniging, i.c.m. NGB 27
12. De Wet van God.
13. Het gebed. Het Onze Vader.
14. Zondag 1 t/m 52 HC.

Leerstof gepreciseerd:

Aan de orde moet komen:

1. Het gezag van de Bijbel (welke rol speelt dat in mijn leven) NGB art. 3 en 5.
2. Hoe ga je dagelijks met de Bijbel om. (persoonlijke bijbellezing)

Eindtermen Catechese

3. Hoe het gezag van de Bijbel zich verhoudt tot de wetenschap. NGB art. 7
4. Evolutietheorie of Scheppingsverhaal?
5. Wat voor rol speelt geloven in mijn leven?
6. Wat voor nut heeft geloven?
7. Geloofsmoed, geloofsvertrouwen.
8. Onze enige troost in leven en sterven.
9. Onze ellende. Zonde en schuldbesef.
10. Onze verlossing.
11. Gods Raad en Gods Uitverkiezing., Dordtse Leerregels Hfd 1.art. 6, 7 en 10.
12. Kerkgeschiedenis; De strijd Remonstranten en Contra – remonstranten.
13. De Synode van Dordrecht 1618 –1619 en de Statenvertaling.
14. De Twaalf Artikelen van het Geloof. (en wat dat voor mij betekent)
15. Oude wijn in nieuwe zakken, Arius leer verkondigd door o.a. Jehova Getuigen en de Islam. (ken uw tegenstanders)
16. De verhouding van het Apostolicum en de Belijdenis van Nicea. (overéénkomst en verschillen, wat is hiervan de reden en wat zegt dat mij)
17. De Sacramenten.
18. Kerkgeschiedenis over de Wederdopers en hun huidige representanten (Doopsgezinden, Baptisten)
19. Kinderdoop of Volwassendoop. Wat te denken over Overdopen?
20. De Kerk, wat is dat? (Gemeenschap der Heiligen) (Kerkelijke Eenheid, Johannes 17)
21. De Sleutelmacht van de Kerk, Kerkelijke tucht.
22. Ambten in de kerk.
23. Kerkgeschiedenis; Afscheiding, Doleantie en Vereniging.
24. Waarom de Gereformeerde Kerk (Vrijgemaakt)? (Kerkkeuze, criteria)
25. De Wet van God, gebod voor gebod.
26. De plaats en rol van Gods wet in mijn leven.
27. Waarom moeten wij de wet nog houden, is ze niet afgeschaft? (afschaffing of vervulling)
28. De wet; voor onze “veiligheid” en “bescherming”. Vader zorgt voor ons. (opdat het u wel gaat....)
29. Het Gebed.
30. Het Onze Vader, bede voor bede.

Lijst van te Memoriseren kennis:

Overwegende wat er in de inleiding over Memoriseren is gesteld, zijn er toch enkele kennisdelen die uit het hoofd geleerd kunnen en zelfs moeten worden. Er zijn namelijk enkele onderdelen van de kennis die we wel regelmatig “gebruiken”, sommige dagelijks en andere wekelijks. De regelmaat waarmee we deze gebruiken of horen maakt het mogelijk ze te memoriseren, omdat deze kennis wordt onderhouden.

Verder zijn er enkele delen van kennis zo waardevol, vanwege hun intrinsieke waarde, om ze toch uit het hoofd te leren, dat een poging daartoe gedaan moet worden, ondanks het feit dat er geen dagelijks of wekelijks onderhoud van deze kennis plaats vindt.

Deze zijn:

1. De Twaalf artikelen van het Apostolicum (geregeld zondag middag voorgelezen)
2. De Tien woorden van het Verbond, Gods wet. (elke zondag morgen voorgelezen)

Eindtermen Catechese

3. Het Onze Vader. (kan voor een ieder geregeld als gebed dienen)
4. De Bijbelboeken. (helpen ons bij het opzoeken van teksten tijdens het Bijbellezend)
5. Zondag 1 vr. en antw. 1. (Onze troost onder woorden gebracht)
6. Zondag 7 vr. en antw. 21. (Brengt onder woorden wat Geloven is)
7. Zondag 7 vr. en antw.22 (Geeft ons de kort geloofsinhoud)
8. Zondag 12 vr. en antw. 32. (Brengt onder woorden wat een Christen is)
9. Genesis 3 : 15
10. Matteüs 4 : 16 en 17
11. Matteüs 28 : 18 – 20
12. Johannes 3 : 16

Natuurlijk kan elke catecheet daar nog aan toevoegen, echter gezien wat er is gezegd over Memoriseren moet betwijfeld worden of dat effectief is. Het bovenstaande kan als de minimaal te kennen stof beschouwd worden. Bovendien is het effectieve kennis. Die bovendien ook nog een aantal essentiële geloofsvragen beantwoordt, als wat is een Christen, wat gelooft een Christen en wat is een Christen's troost zowel in dit leven op aarde als ook wanneer hij sterft en wat is geloven eigenlijk?.